

สภาพและปัญหาในการจัดการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์ของนักศึกษา ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสังคมศึกษา

State and Problems of History Instructional Organization of Pre - Service Teachers in Social Studies

ศศิพัชร จำปา (Sasiphat Champa)*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพและปัญหาด้านความรู้ และการประยุกต์ใช้ความรู้ทางประวัติศาสตร์ในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาประวัติศาสตร์ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสังคมศึกษา 2) ศึกษาความคาดหวังด้านความรู้และการประยุกต์ใช้ความรู้ทางประวัติศาสตร์สู่การจัดการเรียนการสอนของนักศึกษา 3) ศึกษาความต้องการจำเป็นด้านความรู้และการประยุกต์ใช้ความรู้ และวิธีการศึกษาประวัติศาสตร์สู่การวางแผนและการจัดการเรียนการสอนรายวิชาประวัติศาสตร์ของนักศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสังคมศึกษาในเขตภูมิภาคตะวันตก จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร และสาขาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี และมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีจำนวน 250 คน (ชั้นปีที่ 5 ภาคการศึกษาปลายปีการศึกษา 2560) ที่ได้รับการศึกษาในประวัติศาสตร์อย่างน้อย 1 รายวิชา และได้ฝึกปฏิบัติการสอนหรือกำลังฝึกปฏิบัติการสอนรายวิชาประวัติศาสตร์ในปีการศึกษา 2560 และผู้เชี่ยวชาญในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาประวัติศาสตร์ หรือสังคมศึกษาในระดับมัธยมศึกษาหรือมหาวิทยาลัย จำนวน 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามสภาพและปัญหาด้านความรู้และการประยุกต์ใช้ความรู้ทางประวัติศาสตร์สู่การจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนของนักศึกษาวิชาชีพรุสังคมศึกษามีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นเพื่อเป็นแนวทางการจัดการเรียนการสอนรายวิชาประวัติศาสตร์ โดยใช้ดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (Modified Priority Needs Index : PNI Modified) และการวิเคราะห์เนื้อหา

คำสำคัญ : สภาพและปัญหาในการจัดการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสังคมศึกษา

* อาจารย์ ดร. สาขาวิชาสังคมศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

A Lecturer of Social Studies Program in Curriculum and Instruction Department of Curriculum and Instruction, Silpakorn University., e-mail: pp_pises@yahoo.com โทร 086-6646279

Abstract

The purposes of this research were to : 1) study the state of knowledge and problems and application in history of pre – service teachers in social studies; and 2) study the expectation of knowledge and application to instructional organization in history of pre – service teachers in social studies. 3) study need and plaction of knowledge and historical methods to plan and organize history instruction of pre–service teachers. The sample were 250 pre – service teachers in social studies of faculty of education, Silpakorn University, Nakhon Pathom Rajabhat University, Kanchanaburi Rajabhat University, Phetchaburi Rajabhat University, who study in history at least 1 subject and work as pre – service teachers in 2017. And Expert in instructional history or social study. The research instruments consisted of a questionnaire and data were analyzed by means, percentages, standard deviations, Modified Priority Needs Index : PNI Modified and content analysis was also used to analyze the data.

Keywords: *State and Problems of History Instructional Organization, Pre - Service Teachers in Social Studies*

บทนำ

ประวัติศาสตร์ เป็นการศึกษาเพื่ออธิบายเหตุการณ์สำคัญของสังคมมนุษย์ในอดีตตามมิติเวลาจากร่องรอยหลักฐานทางประวัติศาสตร์และวิธีการทางประวัติศาสตร์สืบค้นอย่างเป็นระบบ โดยมีนัยที่ต้องเข้าใจว่าเรื่องราวในประวัติศาสตร์ที่นำมาเป็นบทเรียนนั้น ไม่ใช่เรื่องราวสำคัญทั้งหมดของสังคมมนุษย์ในอดีต แต่เป็นเรื่องราวที่มีหลักฐานทางประวัติศาสตร์ปรากฏเท่านั้น ทั้งสิ่งที่เรียนรู้ในปัจจุบันก็อาจเปลี่ยนแปลงได้ หากมีการค้นพบข้อสนเทศใหม่ (หลักฐานใหม่) ที่เชื่อถือได้ หรือมีการตีความใหม่จากหลักฐานเดิม (วินัย พงศ์ศรีเพียร, 2543: 16) (แถมสุข นุ่มนนท์, 2533: 1) (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2542: 66) (E. H. Carr, 1988: 23, อ้างถึงใน ชาตชาย พจนานนท์, 2525) ซึ่งการเรียนรู้ประวัติศาสตร์เป็นสิ่งสำคัญที่มนุษย์ชาติ ต้องให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ และประเทศไทยนั้นก็ได้ให้ความสำคัญเช่นกัน นอกจากนี้ ประวัติศาสตร์มีเป้าหมายหลักทางการศึกษาที่ต้องการให้มนุษย์เข้าใจในตนเอง โดยใช้หลักฐานข้อเท็จจริงและการตีความ (Fact of Evidence and Interpretation) เป็นเครื่องมือสำคัญในการอธิบายเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ (Historical account) ตลอดจนมีวิธีการศึกษาที่ให้ความสำคัญกับการตั้งคำถามเพื่อรวบรวมสืบค้นอย่างลึกซึ้งกับการเน้นการตรวจสอบข้อมูลหลักฐานต่าง ๆ ก่อนการประเมินความน่าเชื่อถือและตัดสินใจเลือกข้อมูลเหล่านั้นมาตีความ แล้วอธิบายเป็นเนื้อหาสาระของปรากฏการณ์ทางประวัติศาสตร์นั้น ๆ อย่างเป็นเหตุเป็นผล (แถมสุข นุ่มนนท์, 2527: 25; นิธิ เอียวศรีวงศ์, 2527: 67; ลาวัณย์ วิทยาจุฑามิกุล และคณะ, 2543: 7; วินัย พงศ์ศรีเพียร, 2543: 1-7; สมศักดิ์ ชูโต, 2527: 13; สิริวรรณ ศรีพล, 2553: 132-135) และยังมีเป้าหมายที่เน้นกระบวนการคิด การเรียนรู้ อย่างเป็นระบบในการศึกษาเพื่ออธิบายเหตุผลของเหตุการณ์ในอดีตที่ส่งผลกระทบต่อมาถึงปัจจุบัน รวมทั้งเป็นรายวิชาที่ช่วยพัฒนาคุณลักษณะทางความคิด เพราะเป็นการศึกษาเหตุการณ์ของสังคมมนุษย์ในอดีตตามมิติเวลา

จากร่องรอยแหล่งข้อมูลหลักฐานทางประวัติศาสตร์(Sources of Evidences) และใช้วิธีการ วิธีคิดทางประวัติศาสตร์ในการศึกษาสืบค้นเรื่องราวอย่างเป็นระบบตามที่ปรากฏหลักฐานทางประวัติศาสตร์ (แถมสุข นุ่มนนท์, 2533: 1; ราชบัณฑิตยสถาน, 2542: 66; วินัย พงศ์ศรีเพียร, 2543: 16; E. H. Carr, 1988: 23, อ้างถึงใน ชาตชาย พณานนท์, 2525; Bloch, 1953: 4, อ้างถึงใน อติสร ศักดิ์สูง, 2552: 5)

การจัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ที่จะบรรลุตามเป้าหมายของสาขาวิชาข้างต้นนั้นและเป็นการเปลี่ยนแปลงมิติทางการศึกษาของผู้เรียนไปด้วยให้สอดคล้องตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ที่กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาไว้ในหมวด 4 มาตรา 22 ไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด และในกระบวนการเรียนรู้ต้องเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ สามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง มีส่วนร่วมในการเรียนการสอน ซึ่งความสำคัญที่คาดหวังของการจัดการศึกษาตามลักษณะดังกล่าวในเรื่องการจัดการเรียนการสอนจึงเป็นบทบาทหน้าที่หลักของครู ที่มีความจำเป็นและสำคัญในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม กระบวนการ กิจกรรมในการจัดการเรียนการสอน นอกจากนี้เมื่อพิจารณาจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2553 และกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของไทย (Thai Qualifications Framework for Higher Education ; TQFL:HEd) ในฐานะที่เป็นหน่วยงานกำกับและส่งเสริมการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษา อันเป็นเครื่องมือในการนำนโยบายที่ปรากฏในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติไปปฏิบัตินั้น ในส่วนของการนำมาตรฐานการอุดมศึกษาไปสู่การปฏิบัติในสถาบันอุดมศึกษาอย่างเป็นรูปธรรมนั้นมิได้มีลักษณะที่เน้นเฉพาะเนื้อหาวิชา แต่เน้นทักษะการคิด การสร้างความรู้ และการทำงานร่วมกัน เป็นต้น โดยได้กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังให้บัณฑิตอย่างน้อย 5 ด้าน ประกอบกับการที่สถาบันอุดมศึกษาที่มีคณะครุศาสตร์และศึกษาศาสตร์มีพันธกิจในการผลิตบัณฑิตด้านวิชาชีพครู โดยเฉพาะบัณฑิตวิชาชีพครูสังคมศึกษาที่จะเป็นผู้สอนในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น เมื่อพิจารณาจากตัวชี้วัด สาระและมาตรฐานการเรียนรู้แกนกลางในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ฯ พบว่ามีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับประวัติศาสตร์ ที่กำหนดให้เป็นสาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ ซึ่งโดยสรุปมุ่งหวังให้ผู้เรียนศึกษาเนื้อหาสาระจนเกิดความรู้ความเข้าใจเหตุการณ์เรื่องราวประวัติศาสตร์ตามลำดับเวลา โดยเฉพาะการนำวิธีการศึกษาที่เน้นการสืบค้น ประเมินความน่าเชื่อถือของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ในลักษณะต่าง ๆ มาวิเคราะห์เรื่องราวเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ได้อย่างมีเหตุผลตามวิธีการทางประวัติศาสตร์ ตลอดจนสร้างองค์ความรู้ใหม่ทางประวัติศาสตร์ได้อย่างเป็นระบบ เป็นต้น

ด้วยเหตุผลดังกล่าว การเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์จะมีประสิทธิภาพได้ หากมีการพัฒนาหรือการเพิ่มศักยภาพครูผู้สอน โดยเฉพาะนักศึกษาครูให้มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการทำงานหรือการได้มาของเนื้อหาข้อมูลประวัติศาสตร์ และมีกระบวนการสืบค้น เพื่อสร้างและอธิบายถึงกระบวนการที่มาของการสร้างเนื้อหาเรื่องราวประวัติศาสตร์ด้วยตนเอง (Brown, 2009: 191; Keim and Luhr, 2012: 494-495; Percy and Duplass, 2011:110-116; Viator, 2012: 198) และการที่ครูมีความรู้ในเนื้อหาทางประวัติศาสตร์และนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติในการสืบค้นทางประวัติศาสตร์แล้วยังเป็นการจัดการเรียนการสอนที่ตอบสนองตามศาสตร์ของสาขาวิชาและความคาดหวังในการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ด้วย เพราะในการศึกษาประวัติศาสตร์ที่เน้นกระบวนการสืบสวนทางประวัติศาสตร์นั้น (Historical Inquiry) เป็น

การจัดการเรียนการสอนที่มีเหตุผลและวางอยู่บนพื้นฐานของข้อเท็จจริงจากข้อมูลหลักฐาน ซึ่งไม่ได้ตอบสนองเฉพาะวิชาประวัติศาสตร์และการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาเท่านั้น แต่การจัดการเรียนรู้นี้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนตั้งแต่ต้นในทุกระดับการศึกษา (นิธิ เอียวศรีวงศ์ และ อาคม พัทธยะ, 2525: 25-26; Andrews and Burke, 2007: 1-5 ; Brown, 2009: 193-194; Percy and Duplass, 2011: 111) นอกจากนี้ควรศึกษาความสอดคล้องและแนวทางในการนำรูปแบบ วิธีการในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เช่น Phenomenon-Based, Topic-Based, Theme-Based, Project-Based และ Inquiry-Based ที่มาจากปรัชญาพื้นฐานแบบพัฒนาการนิยม (Progressivism) และทฤษฎีการเรียนรู้แบบสรุสร้างนิยม (Constructivism) ที่มีหลักการว่าผู้เรียนเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองและข้อมูลความรู้คือผลผลิตที่ได้ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายและหลักการการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ที่ในท้ายที่สุดต้องการให้ผู้เรียนมีทั้งความรู้เนื้อหา ทักษะต่าง ๆ และเจตคติ (พงศธร มหาวิจิตร, 2560 : 40-44)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาศึกษาสภาพและปัญหาในการจัดการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพรุ่สังคมศึกษา เพื่อจะได้ทราบถึงสภาพและปัญหาในปัจจุบันของการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาดังกล่าว และทราบความคาดหวังเพื่อแสวงหาแนวทางในการปรับปรุงรูปแบบ วิธีการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมต่อไปในการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ปฏิบัติและศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง (active learning) และมีการคิดทางประวัติศาสตร์ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และจุดเน้นของรายวิชาประวัติศาสตร์ในสาขาสังคมศึกษา และสอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาด้วย

วิธีวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาสภาพและปัญหาในการจัดการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพรุ่สังคมศึกษา เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ในการศึกษาและลำดับข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและปัญหาด้านความรู้ และการประยุกต์ใช้ความรู้ทางประวัติศาสตร์ในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาประวัติศาสตร์ ควบคู่กับการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ในการศึกษาวิเคราะห์เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางการจัดการเรียนการสอนรายวิชาประวัติศาสตร์ มีการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพรุ่สังคมศึกษาในสถาบันการศึกษาที่จัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ ในสาขาวิชาสังคมศึกษาในเขตภูมิภาคตะวันตกและจังหวัดนครปฐม จำนวน 250 คน ซึ่งมีวิธีการได้มาของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้ 1. ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 175 คน แต่เพื่อป้องกันข้อมูลสูญหายจึงได้เก็บข้อมูลเพิ่มเติมจำนวน 250 คน และ 2. ผู้วิจัยใช้การสุ่มอย่างง่าย โดยใช้ตามสัดส่วนของจำนวนนักศึกษาที่ได้กำหนดไว้ และผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ ผู้มีคุณวุฒิและประสบการณ์ในการสอนหรือครูที่มีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่าครูชำนาญการ และหรือเป็นครูที่เลี้ยงของนักศึกษาประสบการณ์วิชาชีพรุ่สังคมศึกษาด้วย ในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาประวัติศาสตร์หรือสังคมศึกษาในระดับมัธยมศึกษาหรือมหาวิทยาลัย จำนวน 15 คน ที่ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) จำแนกตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ดังนี้ 1) แบบสอบถามนักศึกษา (Questionnaire) เป็นแบบสอบถามถึงสภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจทางประวัติศาสตร์ การประยุกต์ใช้ความรู้ทางประวัติศาสตร์สู่การจัดการเรียนการสอนของนักศึกษาวิชาชีพครูสังคมศึกษา และ 2) แบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญ (Questionnaire) เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคาดหวังของผู้เชี่ยวชาญต่อความรู้ความเข้าใจในประวัติศาสตร์ และความคาดหวังต่อการประยุกต์ใช้ความรู้ทางประวัติศาสตร์สู่การจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนของนักศึกษาวิชาชีพครูสังคมศึกษา

ผลการวิจัย

การศึกษาสภาพและปัญหาในการจัดการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สามารถสรุปผลการวิจัยดังนี้

1. สภาพความรู้และการประยุกต์ใช้ความรู้ทางประวัติศาสตร์ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สังคมศึกษาจากการประเมินตนเองของนักศึกษา ฯ โดยภาพรวม พบว่า นักศึกษามีความรู้ทางประวัติศาสตร์ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = 0.77) และนักศึกษามีการประยุกต์ใช้ความรู้ และวิธีการศึกษาประวัติศาสตร์สู่การวางแผนและการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$, S.D. = 0.74)

2. ความคาดหวังในความรู้และการประยุกต์ใช้สู่การจัดการเรียนการสอนรายวิชาประวัติศาสตร์ของนักศึกษาวิชาชีพครูสังคมศึกษาจากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ ฯ โดยภาพรวม พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคาดหวังต่อความรู้ความเข้าใจในเนื้อหา และวิธีการศึกษาประวัติศาสตร์ และทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ของนักศึกษาวิชาชีพครูสังคมศึกษา ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.59) และมีความคาดหวังต่อการประยุกต์ใช้ความรู้ในเนื้อหาสาระ และวิธีการศึกษาประวัติศาสตร์ สู่การวางแผนและการจัดการเรียนการสอนรายวิชาประวัติศาสตร์ของนักศึกษาวิชาชีพครูสังคมศึกษา ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.74)

3. ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นด้านความรู้ความเข้าใจเนื้อหา วิธีการศึกษาประวัติศาสตร์ และทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ โดยภาพรวมพบว่า ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นมีค่าเท่ากับ 0.24 และด้านการประยุกต์ใช้ความรู้เนื้อหาสาระ และวิธีการศึกษาประวัติศาสตร์สู่การวางแผนและการจัดการเรียนการสอนรายวิชาประวัติศาสตร์ โดยภาพรวมพบว่าค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นมีค่าเท่ากับ 0.19

อภิปรายผลการวิจัย

1. การศึกษาการศึกษาสภาพและปัญหาด้านความรู้ในเนื้อหา วิธีการศึกษา และการคิดทางประวัติศาสตร์ และการประยุกต์ใช้ความรู้เนื้อหาสาระ และวิธีการศึกษา สู่การวางแผนและการจัดการเรียนการสอนรายวิชาประวัติศาสตร์ของนักศึกษาวิชาชีพครูสังคมศึกษา อยู่ในระดับมาก ดังกล่าว แบ่งการอภิปรายผลเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1.1 ผลการศึกษาการศึกษาสภาพและปัญหาเกี่ยวกับความรู้ในเนื้อหา วิธีการศึกษา และการคิดทางประวัติศาสตร์ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสังคมศึกษาพบว่า นักศึกษามีความรู้เนื้อหา วิธีการศึกษาประวัติศาสตร์ ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = 0.77) ซึ่งความรู้ทางประวัติศาสตร์ที่นักศึกษาประเมินตนเอง

เมื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่นักศึกษาประเมินตนเองว่ามีความสามารถหรือสามารถกระทำได้นั้น พบว่า เป็นเรื่องความรู้เนื้อหาสาระที่เกิดจากการอ่านแล้วจับใจความสำคัญและสรุปเนื้อหาเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้ ทำให้มีความรู้ความเข้าใจเรื่องราวตามลำดับเวลาและสามารถอ่านข้อมูลสืบค้นข้อมูลจากหลักฐาน และแหล่งข้อมูลอันหลากหลายเพื่อประเมินความน่าเชื่อถือได้ จากนั้นจึงตั้งคำถามเพื่อสร้างสมมติฐานแล้วจึงวิเคราะห์เพื่ออธิบายเรื่องราวเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์โดยการอ้างอิงข้อมูลหลักฐานด้วย ซึ่งสภาพความเป็นจริงด้านความรู้และวิธีการศึกษาประวัติศาสตร์ตามที่นักศึกษาประเมินตนเองว่า มีความสามารถในการระดับมากนั้น เป็นพื้นฐานสิ่งที่ครูหรือนักศึกษาคควรปฏิบัติได้ และสอดคล้องกับการศึกษาประวัติศาสตร์โดยวิธีการทางประวัติศาสตร์ที่เป็นวิธีการที่นักประวัติศาสตร์ใช้ในการศึกษาเรื่องราวในอดีต ซึ่งวิธีการนี้สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาประวัติศาสตร์ ที่เป็นการพัฒนาการคิด และกระบวนการคิดจากการมีความรู้ความเข้าใจถึงเรื่องราวในอดีตจากข้อมูลหลักฐานและการตีความ (ลาวัญย์ วิทยาวุฑฒิกุล และคณะ, 2543: 7 และ สิริวรรณ ศรีพหล, 553: 140-145) และยังสอดคล้องกับเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของวิชาประวัติศาสตร์ที่เป็นวิชาหนึ่งในกลุ่มวิชาสังคมศึกษาที่สามารถนำไปสู่การพัฒนาคุณลักษณะต่าง ๆ แก่นักเรียน โดยเฉพาะการพัฒนาการคิดและกระบวนการคิดจากการเรียนรู้อย่างเป็นระบบในการศึกษาประวัติศาสตร์เพื่ออธิบายเหตุการณ์ในอดีต และการวิเคราะห์ข้อเท็จจริงที่ได้อ่านจากข้อมูลหลักฐาน (Keirn and Luhr, 2012: 493-496 และ Viator, 2011: 198) และเมื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์รายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดที่นักศึกษาประเมินตนเองว่ามีความสามารถกระทำได้ในระดับต่ำนั้น พบว่า เป็นเรื่องความรู้เนื้อหาสาระและวิธีการศึกษาประวัติศาสตร์ซึ่งนักศึกษาประเมินตนเองว่าไม่มีความมั่นใจในความรู้เนื้อหาวิชามากนักและวิธีการขั้นตอนที่จะใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้ ทั้งนี้เรื่องจากนักศึกษาคได้เรียนรายวิชาเนื้อหาทางประวัติศาสตร์ไม่มากนักตลอดหลักสูตร และนักศึกษายังประเมินตนเองในระดับต่ำในเรื่อง ความรู้เกี่ยวกับหลักฐานทางประวัติศาสตร์ประเภทต่าง ๆ ตลอดจนความสามารถในการอ่าน และตีความข้อสารสนเทศจากหลักฐานในประเด็นต่าง ๆ ด้วย รวมทั้งการวิเคราะห์ตีความเกี่ยวกับผู้แต่งชนิด ถ้อยคำ และภาษาตลอดจนสิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อได้ และข้อมูลจากการตอบคำถามปลายเปิดของนักศึกษาส่วนหนึ่งที่ยอมรับว่า ไม่มีความแม่นยำเพียงพอในความรู้ และวิธีการศึกษาประวัติศาสตร์ และสะท้อนถึงปัญหาและความต้องการพัฒนาตนเองทั้งด้านความรู้เนื้อหาและวิธีการศึกษาประวัติศาสตร์ และการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาประวัติศาสตร์เพิ่มมากกว่าเดิม

ข้อมูลจากงานวิจัยและข้อคิดเห็นจากนักศึกษาฯ ดังกล่าวข้างต้นจึงสะท้อนว่าควรเตรียมความพร้อมให้นักศึกษาก่อนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพหรือก่อนสำเร็จการศึกษาให้เป็นผู้ที่มีทั้งความรู้ในเนื้อหาวิชา และวิธีการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ (Tim Keira และ Ellen Luhr, 2012 : 495-496) แต่อย่างไรก็ตามแม้ นักศึกษาวิชาชีพครู ฯ ได้เรียนประวัติศาสตร์หรือวิชาประวัติศาสตร์มาไม่มากพอก็แก้ไขได้ด้วยการเรียนรู้วิธีการสืบสวนทางประวัติศาสตร์ (Christopher C. Martell, 2011 : 31) เพราะการสืบสวนทางประวัติศาสตร์เป็นกระบวนการที่ผู้เรียนสามารถใช้วิธีการเช่นเดียวกับที่นักประวัติศาสตร์ใช้เพื่อค้นหาความจริงในมุมมองประวัติศาสตร์ โดยการถาม และมีกรอบคำถาม การดำเนินการวิจัย การตัดสินใจ การสื่อสารตอบคำถามอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งหากใช้วิธีการนี้ในการวางแผนและการจัดการเรียนรู้อาจช่วยแก้ปัญหาและเพิ่มความมั่นใจใน

ความรู้เนื้อหาวิชาและในวิธีการขั้นตอนที่จะใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้ (Active Learning on www.thinkinghistory.co.uk และ <http://facingthepastshapingthefuture.com>) นอกจากนี้ นักศึกษาครูต้องเตรียมตนเองให้มีความรู้ทั้งในเชิงความกว้างและลึกซึ่งในเนื้อหาเรื่องราวประวัติศาสตร์ทราบข้อมูลหลักฐานตลอดจนวิเคราะห์หลักฐานได้เพื่อเตรียมหรือนำหลักฐานขั้นต้นขึ้นรองรับใช้ในการจัดการเรียนการสอน (Peary และ Dupass, 2011 : 111)

1.2 ผลการศึกษาสภาพและปัญหาด้านการประยุกต์ใช้ความรู้เนื้อหาและวิธีการศึกษาสู่การวางแผนและการจัดการเรียนการสอนรายวิชาประวัติศาสตร์ของนักศึกษาวิชาชีพครูสังคมศึกษา พบนักศึกษาได้ประเมินตนเองในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$, S.D. = 0.74) เมื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่พบว่า เป็นเรื่องความสามารถหรือความมั่นใจในการเลือกและนำหัวข้อและเนื้อหาประวัติศาสตร์ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนตามกระบวนการขั้นตอนของการศึกษาประวัติศาสตร์ได้ (ข้อ 16,18) และความสามารถวางแผนการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นให้ผู้เรียนได้เป็นผู้ปฏิบัติในการเรียนรู้ โดยครูแนะนำแหล่งเรียนรู้และการสืบค้น รวบรวมข้อมูลหลักฐานตลอดจนครูแนะนำการเรียบเรียงเรื่องราวประวัติศาสตร์โดยการอ้างอิงข้อมูลหลักฐานได้ (ข้อ 19, 22 ,30) ความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้สู่การวางแผนและการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ดังได้วิเคราะห์และสรุปข้างต้นนั้น เป็นพื้นฐานสิ่งที่ครู หรือนักศึกษาครูควรปฏิบัติได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ David A Fuentes (2012) ที่ว่า “ความเข้าใจทางประวัติศาสตร์ของครู.... เป็นพื้นฐานสำหรับการพัฒนา..... ดังนั้นจึงต้องรู้แนวคิดทฤษฎีทางประวัติศาสตร์ เพราะเป็นหลักการสำคัญที่กำกับวิธีการ ให้แนวทางในการนำไปสู่วิธีที่ครูหรือนักศึกษาครูจะวางแผนการสอนประวัติศาสตร์ในอนาคตต่อไป....” และเมื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์รายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 5 ลำดับที่นักศึกษาประเมินตนเองนั้น เป็นเรื่อง การวางแผนการจัดการเรียนการสอน ฯ โดยเน้นให้ผู้เรียนได้สืบค้นจากหลักฐาน โดยครูแนะนำคำถามในการตีความ และให้ตัวอย่างการวิเคราะห์ข้อสารสนเทศจากหลักฐานในประเด็นต่าง ๆ เช่น เกี่ยวกับผู้เขียน ความหมายแฝง และครูแนะนำการวิเคราะห์เชื่อมโยงสาเหตุและผลกระทบของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์โดยอ้างอิงหลักฐานที่หลากหลายทางประวัติศาสตร์ (ข้อ 20, 25, 26 , 27 และ 28) ประเด็นรายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำเหล่านี้นสะท้อนถึงปัญหา หรือข้อบกพร่องเมื่อนักศึกษาต้องนำความรู้ทางประวัติศาสตร์ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน เนื่องจากครูต้องรู้เนื้อหาเรื่องราวประวัติศาสตร์นั้นแล้วยังต้องรู้จักหลักฐานและแหล่งข้อมูลทางประวัติศาสตร์ ตลอดจนสามารถแนะนำการสำรวจ รวบรวม หรือสืบค้นรวมทั้งการตั้งคำถามกับหลักฐานเพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ตีความ และการสืบค้นหลักฐานเพิ่มเติมด้วยนั้นสอดคล้องกับงานวิจัยของ Barton และ Levstik (2015: 35-36) ที่ว่า แม้ครูจะเคร่งครัดให้นักเรียนพัฒนาประเด็นคำถามและหาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลขั้นต้นขึ้นรองรับอันหลากหลาย แต่ครูที่มีประสบการณ์หลายคนและแม้แต่นักศึกษาวิชาชีพครูก็ไม่ได้ใส่ใจกับการจัดประสบการณ์ให้นักเรียนได้วิเคราะห์และพัฒนาการตีความจากหลักฐาน ทำเพียงแต่ให้นักเรียนอ่านตำรา ฟังบรรยาย แล้วตอบคำถามในแบบฝึกหัดท้ายบท ดังนั้นครูควรเน้นความเข้าใจหลักฐานและวิธีการการตีความที่คำนึงถึงบริบททางประวัติศาสตร์เกี่ยวกับเหตุปัจจัยในการกระทำของผู้คนในอดีตแก่นักเรียน เพื่อพัฒนาความเข้าใจและความรู้ที่มากขึ้นในการลำดับแหล่งข้อมูลที่สามารถใช้พัฒนาเนื้อหาทางประวัติศาสตร์ และใช้แหล่งข้อมูลในการอ้างอิง (Barton,2008: 241-242)

2. ผลการศึกษาความคาดหวังของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อความรู้ความเข้าใจในเนื้อหา วิธีการศึกษา และทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ และความคาดหวังต่อการประยุกต์ใช้ความรู้ในเนื้อหาสาระ และวิธีการศึกษาประวัติศาสตร์ สู่การวางแผนและการจัดการเรียนการสอนรายวิชาประวัติศาสตร์ของนักศึกษาวิชาชีพครูสังคมศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด แบ่งการอภิปรายผลเป็น 2 ส่วน ดังนี้

2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคาดหวังของผู้เชี่ยวชาญด้านความรู้ความเข้าใจเนื้อหา วิธีการศึกษา และทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ของนักศึกษาวิชาชีพครูสังคมศึกษา พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.59) เมื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่เป็นความคาดหวังของผู้เชี่ยวชาญ พบว่าเป็นเรื่องความรู้เกี่ยวกับแหล่งข้อมูลและแหล่งเรียนรู้ที่เป็นองค์ประกอบสำคัญในการศึกษาประวัติศาสตร์ให้ผู้เรียนได้สามารถสืบค้นจากข้อมูลหลักฐานที่หลากหลายจากการตั้งคำถาม และมีสมมติฐานเพื่อการรวบรวมและสืบค้นข้อมูลหลักฐานได้ (ข้อที่ 4 5 และ 6) และการศึกษาที่เน้นการใช้หลักฐานจะช่วยให้เกิดการวิเคราะห์ และอธิบายเรื่องราวเหตุการณ์ไปตามลำดับเวลาของบุคคลสำคัญ ตลอดจนเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นได้จากการอ้างอิงข้อมูลหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่หลากหลายด้วย ซึ่งความคาดหวังของผู้เชี่ยวชาญที่ต้องการให้นักศึกษาวิชาชีพครูสังคมศึกษามีความรู้เกี่ยวกับแหล่งข้อมูลและแหล่งเรียนรู้ และการศึกษาที่เน้นการใช้หลักฐานจะช่วยให้เกิดการวิเคราะห์ และอธิบายเรื่องราวเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์โดยการอ้างอิงข้อมูลหลักฐานที่หลากหลายด้วยนั้น(ข้อที่ 12 และ 15) นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Martha Graham Viator (2012: 198-199) ที่ว่า การสอนนักเรียนให้บรรลุผลในการศึกษาตั้งแต่เริ่มต้น ควรเริ่มจาก “คำถาม” ที่เป็น Big Idea และ Essential questions ซึ่งการใช้คำถามแบบนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อครูในการสอนให้นักเรียนได้ใช้ทักษะแบบนักประวัติศาสตร์เมื่ออ่านเอกสารชิ้นต้น และ Wineburg (2001) เรียกว่า การคิดทางประวัติศาสตร์ (Historical Thinking) ซึ่งเป็นพื้นฐานสิ่งที่ครูหรือนักศึกษาควรรู้ แล้วนำไปประยุกต์ใช้ได้ ซึ่งการคิดทางประวัติศาสตร์นั้นเป็นแนวคิด และให้กรอบทางทฤษฎีที่จะใช้แนวคิดและทักษะทางประวัติศาสตร์ ที่เป็นพื้นฐานทั้งในการทำงานของนักประวัติศาสตร์ และยังสามารถใช้ประโยชน์ในชั้นเรียนเพื่อทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ และสืบสวนทางประวัติศาสตร์ได้ (Historical Inquiry and Knowledge Understanding) และยังเน้นความรู้ในการใช้ และประยุกต์ใช้แนวคิดทางประวัติศาสตร์ต่าง ๆ ในการวิเคราะห์ และประเมินสาเหตุ การเปลี่ยนแปลง นัยหรือความสำคัญและการตีความทางประวัติศาสตร์ให้นักเรียนได้สร้างคำอธิบายเรื่องราวโดยตนเองได้ เป็นต้น (Andrews and Burke, 2007: 1-5; Martin, 2012: 597; Pellegrino, 2012: 146; Sherri Rae, 2008: 65-66)

เมื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์รายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 5 ลำดับที่เป็นความคาดหวังของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อความรู้ความเข้าใจในเนื้อหา วิธีการศึกษา และทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ พบว่า เป็นเรื่องการอ่านเพื่อจับใจความ การสังเคราะห์และสรุปความรู้ประวัติศาสตร์ที่ได้จากข้อมูลหลักฐาน (ข้อที่ 1 และ 10) และความสามารถในการอ่านข้อมูลเพื่อตีความข้อสารสนเทศและประเมินความน่าเชื่อถือของหลักฐานจากการวิเคราะห์และตีความเกี่ยวกับ ผู้แต่ง ชนิด ถ้อยคำภาษาและสิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อได้จากหลักฐานและแหล่งข้อมูลทางประวัติศาสตร์ในด้านต่าง ๆ ได้ (ข้อที่ 7 8 และ 9) ซึ่งความคาดหวังของผู้เชี่ยวชาญที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ ในความต้องการให้นักศึกษาวิชาชีพครูสังคมศึกษามีความสามารถในการอ่าน การตีความ ตลอดจนการประเมิน

ความน่าเชื่อถือของหลักฐานดังกล่าวข้างนั้น อาจเป็นเพราะความสามารถเหล่านี้ควรเป็นสิ่งที่นักศึกษาวิชาชีพรุ สัมผัสศึกษาต้องมีพื้นฐานความรู้และควรทำได้อยู่แล้ว สอดคล้องกับงานวิจัยของ Monte-Sano (2011: 212-215) ที่ว่า พื้นฐานการอ่านเพื่อความเข้าใจและสรุปความมีแนวโน้มที่ถุกเน้นย้ำในชั้นเรียนสังคมศึกษาและ ประวัติศาสตร์ ผู้เชี่ยวชาญจึงต้องการให้ครูมีพื้นฐานความสามารถในการอ่านเขียนอย่างดี และเน้นความ เกี่ยวข้องที่เป็นพื้นฐานของการอ่านเพื่อความเข้าใจและการสรุปความหรือข้อมูลนั้น แล้วควรให้มีการตรวจสอบ มุมมองของผู้เขียนหรือผู้ประพันธ์ต่อสาระและบริบทในเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ และการให้ผลสะท้อนกลับ ที่มาจากการเน้นข้อมูลหลักฐานและการตีความ ผู้เชี่ยวชาญจึงให้ข้อสังเกตว่าจำเป็นที่ต้องช่วยให้นักเรียนได้รับ มากกว่าพื้นฐานความเข้าใจและการเขียนที่แสดงถึงการวิเคราะห์ทางความคิด และตรรกะเหตุผล นักเรียนควร เรียนรู้กระบวนการวิธีการ และการเรียนรู้ที่จะเขียนบทความประวัติศาสตร์ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Vansledright (2015: 146) ที่ว่า ครูต้องรู้จักการอ่านข้อมูลระหว่างบรรทัด (reading between the line) และ ต้องอ่าน (หลักฐาน) อย่างระมัดระวัง เพราะแหล่งข้อมูลก็ถูกสร้างโดยผู้แต่ง (author) อย่างมีเป้าหมายเฉพาะ (particular purposes) จึงต้องตระหนักว่าผู้แต่งนั้นอยู่ภายใต้บริบทประวัติศาสตร์ในยุคสมัยของเขาและข้อมูลที่ ถูกสร้างโดยผู้แต่งนี้ยังใช้เป็นหลักฐานในการตีความทางประวัติศาสตร์ได้ แต่ต้องมีการประเมินคุณค่าของ หลักฐานก่อนนำมาใช้อ้างอิงโดยการเปรียบเทียบกับเนื้อหาข้อมูลอื่น ๆ ในช่วงเวลาเดียวกัน และในการอ่านและ ประเมินหลักฐาน ได้แก่ การพิจารณาชื่อเรื่อง ซึ่งช่วยให้รู้ว่าต้องมองหาหรือสืบค้นอะไร การรู้ชนิดของเอกสาร พิจารณาเกี่ยวกับผู้เขียน สืบหาวันเดือนปีที่ของเอกสาร แหล่งที่พบ/แหล่งที่สร้าง ถ้อยคำ ภาษาที่อาจบอกเวลา/ ยุคสมัย หามุมมองจากงานเขียน มองหาเป้าหมายของผู้เขียนว่าต้องการแสดงออกหรือสื่ออะไร และการสะท้อน หรือแสดงออกให้เห็นว่า ได้เรียนรู้อะไร เพื่อการตีความขอสารสนเทศจากแหล่งข้อมูลและหลักฐานต่าง ๆ (Ogle, Klemm และ Mc.Bride, 2007: 127-133)

2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคาดหวังของผู้เชี่ยวชาญด้านการประยุกต์ใช้ความรู้ใน เนื้อหาสาระ และวิธีการศึกษาประวัติศาสตร์ สู่การวางแผนและการจัดการเรียนการสอนรายวิชาประวัติศาสตร์ ของนักศึกษาวิชาชีพรุ สัมผัสศึกษาพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.74) เมื่อวิเคราะห์และ สังเคราะห์รายการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด พบว่าเป็นเรื่องการแนะนำการสืบค้น และรวบรวมข้อมูลหลักฐานทาง ประวัติศาสตร์จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และผู้เชี่ยวชาญยังคาดหวังให้นักศึกษาวิชาชีพรุ สัมผัสศึกษาสามารถประยุกต์ใช้ และนำความรู้ทางประวัติศาสตร์สู่การวางแผนการจัดการเรียนการสอนในการเลือกและนำหัวข้อและเนื้อหา ประวัติศาสตร์ไปใช้จัดการเรียนการสอนในห้องเรียน (ข้อที่ 22 17 และ 18) นอกจากนี้ยังคาดหวังให้นักศึกษา วิชาชีพรุ สัมผัสศึกษาสามารถแนะนำ และเสนอกรอบคำถามพื้นฐานเพื่อช่วยผู้เรียนในการสืบค้นข้อมูลทาง ประวัติศาสตร์ และแนะนำการวิเคราะห์เชื่อมโยงสาเหตุและผลกระทบของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์โดยการ อ้างอิงหลักฐานที่หลากหลายได้ (ข้อที่ 21 และ 28) ซึ่งความคาดหวังของผู้เชี่ยวชาญที่ต้องการให้นักศึกษาวิชาชีพรุ สัมผัสศึกษาสามารถแนะนำผู้เรียนในการสืบค้น รวบรวมข้อมูลจากหลักฐานต่าง ๆ และยังสามารถสอดคล้องกับ งานวิจัยของ Mc. Cormick (2008 :abstract) และ Darling (2008: 283-284) ที่ว่าการสืบค้นทาง ประวัติศาสตร์ตามศาสตร์ของสาขาวิชานั้น กำหนดให้มีโครงสร้างเบื้องต้นสำหรับครูที่จะนำการสอนแบบสืบสวน ไปใช้ ได้แก่ การตั้งคำถาม หรือสร้างกรอบคำถามที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้สืบสวน รวบรวมวิเคราะห์ข้อมูลและ

ตีความโดยใช้แหล่งข้อมูลขั้นต้นในการสืบค้น เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sam Savage (2006: 1-3) และ Adrian Jones (2011) ที่ว่า การเรียนการสอนประวัติศาสตร์ โดยเฉพาะนักศึกษาวิชาชีพรุควรรู้ใช้แนวทางของการสืบสวนทางประวัติศาสตร์ (Historical Inquiry) มาใช้ โดยเฉพาะการเลือกและนำหัวข้อประวัติศาสตร์รวมทั้งนำหลักฐานขั้นต้นมาใช้ในการวางแผนและจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้ค้นคว้า และเรียนรู้ด้วยตนเองมากกว่าการรอรับความรู้ โดยการใช้แหล่งข้อมูลหลักฐาน วับริบทและลำดับเวลาทางประวัติศาสตร์ ก่อนการเรียบเรียงเป็นเนื้อหาเรื่องราวที่เน้นการเชื่อมโยงของแหล่งข้อมูล มีที่มาของแหล่งข้อมูลและการวางบริบททางประวัติศาสตร์ให้แก่แหล่งข้อมูล ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์นักศึกษาวิชาชีพรุควรรู้ และครูต้องมีความรู้ มีมุมมองเกี่ยวกับแหล่งข้อมูลหลักฐานต่าง ๆ อย่างกว้างขวางและในเชิงลึก เพื่อจะได้จัดเตรียมหลักฐานเหล่านั้น โดยเฉพาะหลักฐานขั้นต้นในการจัดการเรียนการสอนและการแนะนำผู้เรียนให้ได้สืบค้น ตีความ และวิเคราะห์เชื่อมโยงสาเหตุและผลกระทบของเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์โดยการอ้างอิงหลักฐานที่หลากหลายได้ในการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ (Peary and Duplass, 2011 : 111 และ Vansledright (2015: 147-148)

เมื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์รายการที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 5 ลำดับ พบว่า เป็นเรื่องความคาดหวังของผู้เชี่ยวชาญที่ต้องการให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสังคมนาวางแผนการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นให้นักเรียนได้ปฏิบัติในการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ โดยนักศึกษาวิชาชีพรุควรรู้ หรือครูเป็นผู้แนะนำนักเรียนให้วิเคราะห์สาเหตุและผลของเหตุการณ์เรื่องราวทางประวัติศาสตร์ และแนะนำผู้เรียนในการเรียบเรียงประเด็นหัวข้อเรื่องราวโดยมีการอ้างอิงประเด็นหลักฐาน (ข้อที่ 27 และ 30) ตลอดจนแนะนำการตั้งคำถามและให้ตัวอย่างการตีความ การวิเคราะห์ข้อสารสนเทศจากหลักฐานในประเด็นต่าง ๆ และแนะนำการสังเคราะห์แล้วสรุปเป็นความรู้ประวัติศาสตร์ที่ได้จากการศึกษาข้อมูลหลักฐานได้ (ข้อที่ 25 26 และ 29) ซึ่งความคาดหวังของผู้เชี่ยวชาญที่มีค่าเฉลี่ยต่ำในความต้องการให้นักศึกษาวิชาชีพรุควรรู้สังคมนาความสามารถแนะนำนักเรียนให้เรียนรู้ประวัติศาสตร์จากการศึกษาตั้งแต่การตั้งคำถาม ตีความ และวิเคราะห์เรื่องราวทางประวัติศาสตร์ในประเด็นต่าง ๆ จากหลักฐานได้นั้น อาจเป็นเพราะความสามารถเหล่านี้ควรเป็นสิ่งที่นักศึกษาวิชาชีพรุควรรู้สังคมนาต้องมีพื้นฐานความรู้และควรสามารถทำได้อยู่แล้วเพราะเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ที่ควรเป็น สอดคล้องกับงานวิจัยของ J. Schmidt (2009: 1-2) ที่ให้ข้อมูลว่าในรายวิชาวิธีสอนสังคมนา มีวัตถุประสงค์ในการแนะนำทักษะและเทคนิคที่จำเป็นในการสอน และการประเมินที่จะใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้ ตลอดจนต้องให้นักเรียนได้ศึกษาหลักฐาน ตีความ และสร้างองค์ความรู้ประวัติศาสตร์ได้ ซึ่งการที่นักเรียนจะปฏิบัติได้ตามที่กล่าวข้างต้นนั้น ครูต้องเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเตรียมหลักฐานและแนะนำกระบวนการศึกษาไปตามลำดับขั้นตอนซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Foster and Padgett (1999: 2) และยังสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนโดยการสืบสวนทางประวัติศาสตร์ (Historical Inquiry) ที่ครูควรใช้วิธีการนี้เป็นเสมือนยุทธศาสตร์ในการจัดการเรียนการสอนที่เป็นประโยชน์ต่อนักเรียนและเป็นการเปลี่ยนแปลงที่มีพลวัตรในชั้นเรียน เพราะนักเรียนจะไม่ได้รับเพียงความทรงจำที่แยกเป็นส่วน ๆ แต่การศึกษาประวัติศาสตร์โดยการสืบสวนทางประวัติศาสตร์ จะช่วยพัฒนาความเข้าใจที่มากขึ้นและแนะนำเครื่องมือของนักประวัติศาสตร์ที่ใช้

ตั้งแต่การตั้งคำถาม สืบหา อ้างอิงเหตุผล(จากหลักฐาน) มีมุมมองประวัติศาสตร์ในการศึกษาไปจนถึงการสร้างข้อสรุปที่เป็นเหตุเป็นผล (Brawn,2009: 193 และ Sam Savage,2006: 1-4)

3. ผลการประเมินความต้องการจำเป็น แบ่งได้ 2 ด้าน คือ

3.1 ด้านความรู้ความเข้าใจเนื้อหา วิธีการศึกษาประวัติศาสตร์ และทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์ โดยภาพรวมพบว่า ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นมีค่าเท่ากับ 0.24 เมื่อผู้วิจัยนำประเด็นเรื่อง หรือรายการที่มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น 5 ลำดับแรกมาวิเคราะห์และสังเคราะห์แล้ว สรุปได้ว่าเป็นความต้องการจำเป็นใน 2 ประเด็นหลัก คือ ความรู้เนื้อหาสาระหรือเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ กับความรู้ด้วยกระบวนการวิธีการศึกษาประวัติศาสตร์ ซึ่งสามารถอภิปรายสาเหตุและผลของความต้องการจำเป็น ได้ดังนี้ ความรู้เนื้อหาสาระหรือเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ ประกอบด้วยความรู้เกี่ยวกับเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ตามยุคสมัยนั้น และความรู้เกี่ยวกับแหล่งข้อมูล ข้อมูลหลักฐาน เอกสารของแต่ละยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ (ข้อ 2,3,4 และ 12) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Christopher C. Martell (2011: 21-24,31) และ Brawn (2009: 191-194) ที่ว่า จะสอนประวัติศาสตร์ได้ดี ครูต้องมียุทธศาสตร์ความรู้เนื้อหาและความรู้ในวิธีสอน และต้องการนักเรียนที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ แม้นักศึกษาครูเรียนได้ประวัติศาสตร์หรือวิชาประวัติศาสตร์มาไม่มากพอที่แก้ไขได้ด้วยการเรียนรู้วิธีการสืบสวนทางประวัติศาสตร์ โดยเฉพาะการเรียนรู้จนเกิดความเข้าใจในกระบวนการของการตีความและสร้างองค์ความรู้ประวัติศาสตร์จากหลักฐาน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Thomas Brush (2008: 6-7) และ Danma Ogle, Rou Klemp ที่ครูต้องมีความรู้เกี่ยวกับหลักฐานขั้นต้นขั้นรอง และกระบวนการในการอ่านข้อมูลจากหลักฐานนั้น ๆ ตลอดจนต้องรู้จักสื่อ แหล่งเรียนรู้หลาย ๆ ชนิดที่สามารถใช้เป็นแหล่งข้อมูลในการสอนประวัติศาสตร์โดยเน้นกระบวนการวิธีการอ่าน และตีความบนพื้นฐานข้อมูลหลักฐานจากการพิเคราะห์ (critical reader) ในการตีความข้อมูลเอกสารขั้นต้น ตอบคำถามพื้นฐานจากเอกสาร ประเมินแหล่งข้อมูลหลักฐาน (ฉะนั้นครูต้องให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติไปตามลำดับขั้นตอนและการประยุกต์ใช้กิจกรรมตามยุทธวิธีในการปฏิบัติและการประเมินผล) และแนะนำกิจกรรม (Introductory Activity) อธิบายให้นักเรียนทราบว่า นักประวัติศาสตร์พัฒนาความเข้าใจในอดีตโดยการประเมิน (ความน่าเชื่อถือ) และการตีความเอกสาร (หลักฐาน) ถามถึงเป้าหมายที่ผู้เขียนต้องการสื่อ แล้วสุดท้ายจะสามารถสะท้อนกลับไปได้ว่าได้เรียนรู้อะไรจากหลักฐานเหล่านั้น (what you've learned?)

ส่วนความรู้ในกระบวนการวิธีการศึกษาประวัติศาสตร์ โดยเฉพาะเรื่องการวิเคราะห์และตีความหลักฐาน (ในส่วนที่เกี่ยวกับผู้แต่งชนิด ถ้อยคำภาษา และสิ่งที่ผู้เขียนต้องการสื่อ) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Tim Keirn และ Elleen Luhr (2012 : 493-496) ที่ว่า นักศึกษาวิชาชีพรู้ควรได้รับการเตรียมการด้านวิธีสอน คือต้องรู้ทั้งเนื้อหา วิธีการศึกษาเพื่อจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนได้บรรลุผลตามจุดประสงค์ของรายวิชาและมีความคิดทางประวัติศาสตร์ด้วย ซึ่งความคิดทางประวัติศาสตร์อย่างหนึ่งที่ควรเกิดขึ้นกับนักเรียน ได้แก่ การวิเคราะห์ตีความโดยการอ้างอิงข้อมูลจากหลักฐาน ว่าผู้เขียนหรือผู้บันทึกหลักฐานเหล่านั้นต้องการสื่อหรือนำเสนอเรื่องใด โดยมีจุดประสงค์ใดได้ด้วย นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Barton และ Levstik (2015: 35-36) ที่ว่า ได้มีความพยายามในการปฏิรูปการเรียนการสอนประวัติศาสตร์มากกว่า 15 ปี (ในสหรัฐฯ) เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้กระบวนการตีความทางประวัติศาสตร์ และทราบว่าเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ได้รับการพัฒนามาจากการ

สืบสวน การวิเคราะห์และตีความหลักฐานขั้นต้น การมีมุมมองที่หลากหลายเกี่ยวกับเรื่องราวในอดีตที่ได้จากการตีความหลักฐาน เพราะการให้นักเรียนได้แต่ฟังการบรรยาย อ่านตำรา แล้วตอบคำถามในแบบฝึกหัดท้ายบทเป็นเพียงการเล่าซ้ำข้อมูล ซึ่งสิ่งเหล่านี้ไม่ได้เน้นไปที่คุณลักษณะสำคัญของประวัติศาสตร์ (key characteristics of history) ที่ควรได้ปฏิรูปในเรื่องการสืบสวน การตีความ และมุมมองทางประวัติศาสตร์ ดังนั้นแม้แต่ครูที่รู้เนื้อหาในวิธีสอน (pedagogical content knowledge) ก็อาจไม่ได้หมายความว่ามีความเข้าใจอย่างแม่นยำถึงแม้ว่า ความรู้ทางประวัติศาสตร์นั้นได้ถูกสร้างขึ้น (history is constructed) ครูจึงต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการสร้างความรู้ หรือที่มาของเนื้อหาสาระประวัติศาสตร์ลึกซึ้ง และสามารถนำกระบวนการเหล่านั้นถ่ายทอดหรือสอนแก่นักเรียนได้ด้วย

3.2 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นด้านการประยุกต์ใช้ความรู้หาสาระ และวิธีการศึกษาประวัติศาสตร์สู่การวางแผนและการจัดการเรียนการสอนรายวิชาประวัติศาสตร์ โดยภาพรวมพบว่าค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นมีค่าเท่ากับ 0.19 เมื่อผู้วิจัยนำประเด็นเรื่อง หรือรายการที่มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น 5 ลำดับแรกมาวิเคราะห์และสังเคราะห์แล้ว สรุปได้ว่า เป็นความต้องการจำเป็นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์เพื่อให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติไปตามกระบวนการขั้นตอนของการศึกษาประวัติศาสตร์ที่เน้นการใช้ข้อมูลจากร่องรอยหลักฐานต่าง ๆ ในการพัฒนาให้ผู้เรียนได้มีความรู้ความเข้าใจเนื้อหาเรื่องราว และพัฒนาการคิดทางประวัติศาสตร์ด้วย สอดคล้องกับเป้าหมายและความสำคัญของการศึกษาประวัติศาสตร์และการพัฒนาการคิดทางประวัติศาสตร์ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ซึ่งค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นที่ต้องการให้ผู้เรียนสามารถศึกษาประวัติศาสตร์ การใช้หลักฐานนั้นยังสอดคล้องกับข้อค้นพบจากงานวิจัยของ Colby Sherri Rae (2008 : 65-66) และ Terrie Epstein (2012: 3-4) ที่ว่า ครูควรใช้วิธีการสืบสวนทางประวัติศาสตร์ในการสอนที่เน้นการใช้หลักฐานขั้นต้นขั้นรอง เพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาและเรียนรู้ที่จะสร้างคำอธิบายได้ด้วยตนเอง หรือสร้างเนื้อหาเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ที่มีความซับซ้อน และน่าเชื่อถือยิ่งขึ้นเองได้โดยการอ้างอิงหลักฐาน เมื่อจะอ้างถึงการคิดและการกระทำของบุคคลในประวัติศาสตร์ และต้องเข้าใจบริบทประวัติศาสตร์ที่จะช่วยคลี่คลายความคิดและแรงจูงใจของการกระทำที่น่าจะเคยเกิดขึ้น ครูจึงต้องสอนนักเรียนถึงความสัมพันธ์ระหว่างกัน และความหลากหลายของสาเหตุและผลลัพธ์ทางประวัติศาสตร์ที่เป็นเหตุผลของผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงขนานใหญ่ทั้งทางเศรษฐกิจ การเมืองและสังคม ที่ทำให้นักเรียนได้พิสูจน์และอธิบายเป็นการเฉพาะ ซึ่งเป็นการฝึกฝนให้นักเรียนได้สร้างหรือผลิตเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ด้วยตนเองได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาสภาพความพร้อมทั้งในสาขาความรู้และความสามารถในการประยุกต์ใช้ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการจัดการเรียนการสอนรายวิชาประวัติศาสตร์ที่สอดคล้องกันในจุดมุ่งหมายของศาสตร์ การประยุกต์ใช้เพื่อจัดการเรียนการสอน

2. ควรมีการศึกษาที่ลงลึกถึงวิธีการ ขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนรายวิชาประวัติศาสตร์ควรศึกษาและคำนึงถึงความสอดคล้องกันในจุดมุ่งหมายของศาสตร์ การประยุกต์ใช้เพื่อจัดการเรียนการสอน และความรู้ทักษะ ตลอดจนเจตคติที่ผู้เรียนพึงได้รับ เพื่อช่วยพัฒนานักเรียนเตรียมความพร้อมในการเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21 ด้วย

3. ควรมีการศึกษากำหนดการจัดการเรียนการสอนรายวิชาประวัติศาสตร์ควรศึกษาขั้นตอนและการใช้กระบวนการวิธีการตามหลักการของการสืบสวนทางประวัติศาสตร์และการตีความทางประวัติศาสตร์ เพื่อช่วยพัฒนานักเรียนให้ได้เป็นผู้ที่เกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติและสร้างความรู้ด้วยตนเองได้

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

คาร์. อี. เอช. (2525). ประวัติศาสตร์คืออะไร=What is History?. แปลโดย ชาติชาย พณานานนท์. กรุงเทพฯ:

อักษรเจริญทัศน์.

เฉลิม มลิลา. (2545). เทคนิควิธีการสอนประวัติศาสตร์. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

แถมสุข นุ่มนนท์. (2527). “ประวัติศาสตร์” ใน ปรัชญาประวัติศาสตร์, ชาญวิทย์ เกษตรศิริ และสุชาติ สวัสดิ์ศรี,

บรรณาธิการ. กรุงเทพฯ: มูลนิธิโครงการตำราสังคม ศาสตร์และมนุษยศาสตร์.

_____. (2533). หลักฐานประวัติศาสตร์ในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

นิธิ เอียวศรีวงศ์. (2527). “ประวัติศาสตร์และการวิจัยทางประวัติศาสตร์” ใน ปรัชญาประวัติศาสตร์.ชาญวิทย์

เกษตรศิริ และสุชาติ สวัสดิ์ศรี, บรรณาธิการ. กรุงเทพฯ: มูลนิธิโครงการตำราสังคม ศาสตร์และ

มนุษยศาสตร์.

นิธิ เอียวศรีวงศ์ และอาคม พัตยยะ.(2525).หลักฐานประวัติศาสตร์ในประเทศไทย.กรุงเทพฯ:บรรณกิจเทรดดิ้ง.

พงศธร มหาวิจิตร. (2560). นวัตกรรมการเรียนรู้จากฟินแลนด์. นิตยสาร สสวท ปีที่ 46 ฉบับที่ 209

(พฤศจิกายน-ธันวาคม 2560) : 40-45.

พรเพ็ญ อันตระกูล. (2556). “เทคนิคการสอนและการใช้นวัตกรรมการสอนวิชาประวัติศาสตร์” ใน

ประวัติศาสตร์ ศาสนา วัฒนธรรม และการศึกษา: รวมบทความไทยศึกษาเพื่อระลึกถึงศาสตราจารย์

อิมิโย โยเนะโอะ. (321-347) กรุงเทพฯ: ด้านสุทธาการพิมพ์.

ภาควิชาโบราณคดี คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร.(2545).โบราณคดีและประวัติศาสตร์ในประเทศไทย.

กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.

มยุรี วีระประเสริฐ. (2545). “หลักฐานประวัติศาสตร์และหลักฐานโบราณคดีในประเทศไทย” ใน โบราณคดีและ

ประวัติศาสตร์ในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: อมรินทร์.

ลาวัญญ์ วิทยายุทธกุล และคณะ. (2543). คู่มือการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ไทย ส 028 ประวัติศาสตร์การ

ตั้งถิ่นฐานในดินแดนประเทศไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

วินัย พงศ์ศรีเพียร. (2543). หนังสือคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนประวัติศาสตร์: ประวัติศาสตร์จะเรียน

จะสอนกันอย่างไร. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.

สมศักดิ์ ชูโต. (2527). “ประวัติศาสตร์” ใน ปรัชญาประวัติศาสตร์, ชาญวิทย์ เกษตรศิริ และสุชาติ สวัสดิ์ศรี,

บรรณาธิการ. กรุงเทพฯ: มูลนิธิโครงการตำราสังคม ศาสตร์และมนุษยศาสตร์.

สิริวรรณ ศรีพหล. (2552). การจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม.

นนทบุรี: โครงการส่งเสริมการแต่งตำรา สำนักวิชาการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

_____. (2553). การจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ในสถานศึกษา. นนทบุรี: โครงการส่งเสริมการ

แต่งตำรา สำนักวิชาการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

สุวิมล ว่องวานิช. (2550). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อดิศร ศักดิ์สูง. (2552). ความคิดทางประวัติศาสตร์และวิธีวิทยาวิจัย. สงขลา: ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยทักษิณ.

ภาษาต่างประเทศ

- Andrew, T., and Burke, F. (2007). What Does It Mean to Think Historically? Accessed August 3. Available from [http:// historians.org](http://historians.org)
- Barton, K. C. (2008). "Research on students' ideas about history". Handbook of research in social studies education. Publisher: Taylor & Francis, Editors: Levstik, Linda S. and Tyson, Cynthia A., pp.239-258.
- Barton, K. C., and Levstik, L. S. (2015). "Why don't more history teacher engage student in interpretation?" In Walter C. Parker. (Editor) Social Studies Today: Research and Practice. New York USA: Routledge Taylor & Francis Group.
- Brawn, S. D. (2009). "History Circles: The Doing of Teaching History". The History Teacher 42, 2 (February): 191-203.
- Brush, T. (2008). "The Effects of Multimedia-Supported Problem-Based Historical Inquiry on StudentEngagement, Empathy, and Assumptions about History". Interdisciplinary Journal of Problem-Base Learning, 2 (1): 1-40.
- Christopher C, Martell. (2011). A Longitudinal Study of Learning to Teach History as Interpretation. Available from <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED518765.pdf>. (accessed Sep 25, 2017).
- Commemorating A Decade of Anniversaries. "Historical Enquiry". Available from <http://facingthepastshapingthefuture.com>. (accessed Sep 25, 2017).
- Darling, L. F. (2008). "Using Artifacts to Foster Historical Inquiry". The Anthology of Social Studies pp. 283-289. Available from www.learnalberta.ca/.../using_artifacts_to_foster_historical_inquiry.pdf (accessed Dec 12, 2017).
- Fuentes, D. A. (2012). "Exploring Pre-Service Teachers' Historical Thinking Through The Cooperative Biography: A Design-Base Research Study." A Dissertation In Curriculum and Instruction College of Education, the Graduate School the Pennsylvania State University.
- Schmidt J. Sandra. (2009). "Teaching High School History and Social Studies". Available from sjschmidt@sc.edu (accessed Dec 12, 2017).
- Jones, A. (2011). "Teaching history at University through Communities of Inquiry." The Australia Historical Studies 42: 168-193.
- Keirn, T., and Luhr, E. (2012). "Subject Matter Counts: The Pre-service Teaching and Learning of Historical Thinking." The History Teacher 45, 4 (August): 493-511.

- Lazar, S. (2011). "Teaching History Through Inquiry". Education Week Teacher. Available from https://www.edweek.org/tm/articles/2011/10/31/tln_lazar.html. (accessed Dec 12, 2017).
- Lesh, B. A. (2011). "Interpreting John Brown: Infusing Historical thinking into the Classroom." OAH Magazine of History. (April): 46-50.
- McCormick, T. M. (2008). Historical Inquiry with Fifth Grader: An Action Research Study.
- Monte-Sano, C. (2011). "Beyond Reading Comprehension and Summary: Learning to Read and Write in History by Focusing on Evidence, Perspective, and Interpretation". Curriculum Inquiry 41, 2 (March): 212-249.
- Ogle, D., Klemp, R., and McBride, B. (2007). "Strategies for Reading Primary and Secondary Sources" in Building Literacy in Social Studies. (ASCD) Alexandria, Virginia USA: 127 139.
- Pearcy, M., and Duplass, J. A. (2011). "Teaching History: Strategies for Dealing with Breath and Depth in the Standard and Accountability Age." The Social Studies. 102: 110-116.
- Pellegrino, A., Lee, C. D., and D'Erizans, A. (2012). "Historical Thinking Through Classroom Simulation: 1919 Paris Peace Conference." The Clearing House 85: 146-152.
- Rae, S. C. (2008). "Energizing the History Classroom: Historical Narrative Inquiry and Historical Empathy". Social Studies Research and Practice. Available from <http://www.socstrp.org>. (accessed Jan 12, 2018).
- Savage, S. (2006). "Historical Inquiry in a Methods Classroom: Examining Our Beliefs and Shedding Our Old Ways". . Available from www.redorbit.com/.../historical_inquiry_in_a_methods_classroom_exam. (accessed Dec 26, 2017).
- Schuster, L. (2012). "Working-Class Students and Historical Inquiry". Transforming learning in the classroom. History Teacher 41,(2): 163-178.
- Scott L. R. (2014). "Effectively Using Social Studies Textbooks in Historical Inquiry". Social Studies Research and Practice 9 (1): 119-128. Available from www.socstrp.org. (accessed Jan 12, 2018).
- Sledright, B. V. (2015) "What does it mean to think historically and how do you teach it?" in Walter C. Parker. (Editor) Social Studies Today: Research and Practice. New York USA: Routledge Taylor & Francis Group.
- State of New South Wales, Department of Education and Communities. (2014). "History K-6 Historical inquiry in the primary classroom". Available from <https://www.hsiensw.com/.../historicalinquiryinthepriaryclassroom.pdf>. (accessed Dec 12, 2017).

Thinkinghistory.co.uk. "Why is Historical Enquiry important?". Available from
<http://www.thinkinghistory.co.uk/ActivityBase/EnquiryImportance.html>.
(accessed November 27, 2017).

The George W. Bush Presidential Library and Museum. (2011). "Teaching Primary and
secondary Sources" Available from <https://www.georgewbushlibrary.smu.edu>.
(accessed Dec 12, 2017).

Viator, M. G. (2012). "Developing Historical Think Through Question" The Social Studies. 103:
198-200.

Wineburg, S., Reisman, A., and Fogo, B. (2007). Historical Evidence and Evidence of Learning,
International Journal Social Education No.1 Spr/Summ. Accessed 2007. Available
from <http://www.Bsu.edu/classes/cantu/journal.htm/>